

2017.



GODINA IZAZOVA

Godišnji izvještaj o radu
Sarajevskog otvorenog centra

SOC UKRATKO

Sarajevski otvoreni centar (SOC) zagovara puno poštovanje ljudskih prava i društvenu inkluziju LGBTI osoba i žena.

Sarajevski otvoreni centar je nezavisna feministička organizacija civilnog društva koja teži osnaživanju LGBTI (lezbejki, gej, biseksualnih, trans* i interpolnih) osoba i žena, kroz jačanje zajednice i građenje aktivističkog pokreta. Sarajevski otvoreni centar, takođe, javno promovise ljudska prava LGBTI osoba i žena, te na državnom, evropskom i međunarodnom nivou zagovara unapređivanje zakonodavstva i bolje politike za ljudska prava u Bosni i Hercegovini. Kroz rad na pitanjima evropskih integracija, Sarajevski otvoreni centar unapređuje ostvarivanje ljudskih prava uopšte i podstiče daljnji razvoj civilnog društva.

Sarajevski otvoreni centar osnovan je 2007. godine, a 2011. započela je faza profesionalizacije organizacije. Danas, sa svojih 11 članova i članica tima, upravnim odborom, osnivači(ca)ma, aktivisti(ca)ma i intenzivnom partnerskom mrežom u BiH i širom Evrope, SOC je prepoznat kao jedan od ključnih aktera bosanskohercegovačkog civilnog društva u oblasti ljudskih prava.

Sarajevski otvoreni centar
Čekaluša 16
71000 Sarajevo

tel.: + 387 (33) 551 000 (programski tim)
+ 387 (33) 551 001 (uprava, finansije i administracija)
faks: + 387 (33) 551 002

www.soc.ba - office@soc.ba

www.lgbti.ba - www.eu-monitoring.ba

SADRŽAJ

Predgovor	4
Sarajevski otvoreni centar u 2017. – kratki pregled	5
2017: GODINA NOVIH IZAZOVA	
Programi	
Prava LGBTI osoba	7
Prava žena	11
SOCplus	16
Komunikacije	
Komunikacijske platforme	17
Mediji	17
Proizvodnja znanja: SOC izdavaštvo	18
Finansije	20
Razvoj organizacije	23
ŠTA NAM DONOSI NAREDNI PERIOD?	25
Drugi_e o nama	27
Tim	28

PREDGOVOR

Tokom 2017. godine Sarajevski otvoreni centar je nastavio da aktivno radi na provođenju svoje misije jer smo svjesne_i da je potrebno mnogo truda da naše društvo istinski bude zasnovano na jednakim pravima i mogućnostima za sve. I upravo činjenica da već godinama snažno zagovaramo potpuno poštovanje ljudskih prava i društvenu inkluziju lezbejki, gejeva, biseksualnih, trans i inter-spolnih (LGBTI) osoba i žena daje nam snagu da nastavimo dalje.

U ovom izvještaju predstavljene su sve aktivnosti koje smo provodile_i u toku 2017. godine, godine brojnih izazova ali i brojnih rezultata. Nastavile_i smo svoje djelovanje kroz zagovaračke aktivnosti, obrazovanje, rad sa medijima i u oblasti kulture, kroz pravno i psihološko savjetovanje i rad sa LGBTI zajednicom.

SOC je nastavio da bude partner onim institucijama vlasti koje su istinski bile spremne za saradnju, ali smo i izlazili_e na ulicu kada je to bilo potrebno. Prvi nacrt Akcionog plana za prava LGBTI osoba smo izradile zajedno sa Agencijom za ravnopravnost spolova i entitetskim gender centrima kao još jedan način za institucionaliziranje jednakih prava i mogućnosti. Nastavili smo da radimo sa policijskim službenicama i službenicima, socijalnim radnicama i radnicima, parlamentarkama i parlamentarcima, psihijatricama i psihijatrima, medicinskim sestrama i brojnim drugim profesionalkama_cima.

Nažalost, ove godine je zbog administrativne šutnje otkazan planirani marš povodom 17. maja, Međunarodnog dana borbe protiv homofobije i transfobije (IDAHOT) na kojem smo imali namjeru da skrenemo pažnju javnosti na govor i nasilje počinjeno iz mržnje prema LGBTI osobama. Stoga smo zajedno sa svojim prijateljicama i prijateljima protestovale ispred zgrade Vlade Kantona Sarajevo kako bismo ukazale i na povredu prava na slobodu okupljanja. Naš protest snažno je odjeknuo, a Institucija ombudsmana za ljudska prava je zaključila da je svojim propuštanjem djelovanja Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo prekršilo pravo na slobodno okupljanje koje je jedno od osnovnih ljudskih prava.

Pored toga, nastavili_e smo da koristimo monitoring EU integracija kao priliku da naši prioriteti postanu i prioriteti Evropske unije. Brojna pitanja koja je SOC do sada zagovarao postala su pitanja EU upitnika. Tako su institucije vlasti odgovarale na pitanja koja se tiču istospolnih zajednica, promjene spola, prava na okupljanje, pravnog okvira za zaštitu od diskriminacije na osnovu, između ostalog, seksualne orijentacije i rodnog identiteta, zaštite žrtava rodno zasnovanog nasilja i brojna druga. Stoga s razlogom očekujemo niz obaveza za Bosnu i Hercegovinu u procesu EU integracija koje su od značaja za ostvarivanje naše misije.

Prošlu godinu obilježila su brojna druženja, neka sa povodom, a neka i bez povoda. Održana je peta Merlinka, nastavljen je ciklus predavanja Neko je rekao feminizam, Akademija ravnopravnosti, Feministička škola, slavili_e smo Novu godinu, ali i druge praznike, rođendane i ristanke, tokom cijele godine intenzivno smo se družili_e i jačali_e LGBTI zajednicu. Broj naših prijateljica i prijatelja, saveznika i saveznica raste iz dana u dan, a posebno smo sretni_e jer sa nekima od njih saradujemo već dugo na svim temama koje nas sve zanimaju. Jer čime smo nastavili da se bavimo tokom 2017. godine su životi i iskustva onih čija prava i slobode nisu zagarantovane, čiji su dignitet ali i fizički integritet često ugroženi i kojima je potrebna podrška da postanu ravnopravne_i u našem društvu.

Elma Bavčić, Aida Spahić, Adnan Kadribašić, Adriana Hanušić-Bećirović, Midhat Izmirlija
Članice i članovi Upravnog odbora

SARAJEVSKI OTVORENI CENTAR U 2017. - KRATKI PREGLED

Dvije hiljade sedamnaesta je godina u kojoj smo, pored niza aktivnosti kojima smo privodili_e kraju trogodišnju strategiju, uspjele_i da pogledamo unazad, evaluiramo naš rad od 2015. godine naovamo, te napravimo pogled u budućnost, sve do 2020. godine. Nastavile_i smo jako: zagovaračke uspjehe na polju prava LGBTI osoba na državnom i entitetskom nivou spustile smo na lokalni nivo. Po prvi put u Kantonu Sarajevo uspostavili_e smo saradnju sa Ministarstvom rada, socijalne politike, raseljenih lica i izbjeglica, ali i njegovim resornim ustanovama: centrima za socijalnu zaštitu, službama za zapošljavanje, porodičnim savjetovalištima i nizom drugih. Ove institucije su prvi put imale priliku da usvoje veći nivo znanja o ljudskim pravima LGBTI osoba. Kao proizvod ostvarene saradnje sa ovim ministarstvom, tokom 2018. godine zajednički ćemo razvijati nacrt kantonalnog plana mjera za ostvarivanje ravnopravnost LGBTI osoba i žena u Kantonu Sarajevo, uz podršku drugih aktera: organizacija civilnog društva, gender institucionalnih mehanizama i međunarodnih organizacija.



Uspješno je zagovaranio i imenovanje kontakt osobe ispred Kantonalnog tužilaštva Kantona Sarajevo za incidente i krivična djela počinjena iz mržnje prema LGBTI osobama, za šta vjerujemo da će rezultirati bržim procesuiranjem krivičnih djela počinjenih iz mržnje na osnovu seksualne orijentacije i rodnog identiteta.

Rad na pravima žena nije zaostajao s uspjesima ove godine. U martu 2017. godine, sa čak 70 glasova ZA, usvojena je Inicijativa za upotrebu rodno osjetljivog jezika u Parlamentu Federacije BiH, koju je predsjedavajuća Komisije za jednakopravnost spolova Predstavničkog doma PFBiH Jasna Duraković predložila u ime Komisije, a na našu i inicijativu Fondacije Friedrich Ebert. Inicijativa da tuzlanski aerodrom dobije ime po Fatimi Mušić, prvoj bh. pilotkinji naišao je na nevjerovatan odaziv u javnosti, a inicijativu smo uputile i Skupštini Tuzlanskog kantona. Dvije hiljade sedamnaesta je donijela i veću prisutnost i vidljivost i na ulicama. Nakon što nam je de facto onemogućeno da marširamo ulicama Sarajeva kako bismo ukazale_i na problem nasilja u porodici i vršnjačkog nasilja nad LGBTI učenicima_ama, nismo odustale_i i protestovale_i smo, zajedno sa LGBTI zajednicom i saveznicama_ima i podržavateljima, ispred zgrade institucija Kantona Sarajevo.

Tokom 2017. godine borbu protiv diskriminacije kroz pravne i institucionalne mehanizme koji su nam na raspolaganju dovele smo do tačke usijanja: od pritužbi Instituciji ombudsmena - koja je donijela bitne preporuke vezane za prava transrodnih osoba i slobodu okupljanja - do žalbi gender institucionalnim mehanizmima za nejednak tretman žena. Ovaj način borbe doveo nas je i do prvog slučaja diskriminacije na osnovu seksualne orijentacije u pružanju roba i usluga na sudu.

Iza nas je trogodišnji period u kojem smo uspjele_i da ostvarimo značajne rezultate, pogotovo u izmjeni zakona i javnih politika vezanih za prava LGBTI osoba i žena, a pred nama su izazovi kulturne i društvene promjene koji će osigurati da ovi rezultati imaju i svoj dugoročni učinak.

Emina Bošnjak
Izvršna direktorica



PRAVA LGBTI OSOBA

U okviru rada na ljudskim pravima LGBTI osoba, Sarajevski otvoreni centar ima tri težišta.

Psiho-socijalna i pravna podrška LGBTI osobama i izgradnja aktivističkog pokreta

Prepoznajući lične potrebe LGBTI osoba, kao i činjenicu da im državne institucije ne pružaju potrebnu podršku, nastavili smo psiho-socijalno i pravno osnaživanje. Vjerujemo da bez osnažene LGBTI zajednice nijedna LGBTI osoba neće moći ostvariti svoja prava niti postati zagovornik/ca ljudskih prava. Mislimo da su aktivnosti u zajednici (radionice, diskusije, razgovori sa aktivisti(ca)ma), psihološko savjetovanje, dostupnost informacija (web portal lgbti.ba), grupe podrške (aktivistička grupa), osnaživanje aktivističkih grupa i udruženja te pravno savjetovanje i zastupanje temelji osnaživanja pojedinaca_ki. Dugoročni rezultat ovih aktivnosti biće osnažene LGBTI osobe, spremne ostvariti svoja ljudska prava izlaskom na ulice te pred sudskim i nesudskim organima.

Povećanje odgovornosti bh. institucija za zaštitu ljudskih prava LGBTI osoba

Pitanja koja Sarajevski otvoreni centar zagovara niz godina a tiču se prava LGBTI osoba konačno dolaze na dnevni red institucija u Bosni i Hercegovini. Zakonske izmjene i donošenje LGBTI inkluzivnih politika stoga pred nas stavljaju još zahtjevniji zadatak: da pratimo njihovu implementaciju te da dalje zagovaramo u oblastima u kojima još uvijek nema pomaka: obrazovanje, zdravstvo, oblast rada i zapošljavanja, prava trans*osoba i istospolne zajednice.

Sarajevski otvoreni centar će, zajedno sa svojim partnerima, nastaviti razvijati i zagovarati prijedloge javnih politika zasnovane na konkretnim potrebama i iskustvu. Znajući da politike i zakonodavstvo nisu dovoljni, radimo i sa javnim službenicima_ama (policajcima i policajkama, sudijama i sutkinjama, tužiteljima i tužiteljicama, zdravstvenim, socijalnim radnicima i radnicama) povećavajući njihovu svijest i znanje o kršenju ljudskih prava LGBTI osoba. Budući profesionalci_ke, posebno mladi pravnici_e i novinari_ke, mogu doprinijeti ovim promjenama i zato su oni_e važna ciljna grupa u našem radu.

Informisanje javnosti o pravima LGBTI osoba

LGBTI osobe i njihovi životi još uvijek nisu adekvatno i dovoljno predstavljeni u medijima. Ciljanim akcijama u saradnji s vodećim TV, online, radio i štampanim medijima doprinosimo pružanju vjerodostojnih informacija široj javnosti o stanju ljudskih prava i životu LGBTI osoba. Osim toga, koristimo umjetničke i kulturne platforme (poput queer filmskog festivala Merlinka) kako bismo osvijestili_e javnost o pravima LGBTI osoba.

O stanju ljudskih prava LGBTI osoba u 2017. saznajte u:

Rozi izvještaj 2018. Godišnji izvještaj o stanju ljudskih prava LGBTI osoba u BiH koji će biti dostupan na:
www.soc.ba -> Publikacije -> Edicija Ljudska prava

Saznajte više o našim aktivnostima i rezultatima na www.soc.ba -> Programi

DRUŽENJA ZA LGBTI ZAJEDNICU

Tokom cijele godine održavali smo različita druženja u sigurnom prostoru za LGBTI zajednicu. Pored radionica o coming out-u, spolno prenosivim infekcijama, imali smo i radionice za gej muškarce te radionicu o zdravim emotivnim odnosima u istospolnim partnerstvima. Organizovali smo različite razgovore o iskustvu života trans osoba, ugostili smo i Dugine obitelji, gledali smo razne filmove, imali više promocija knjiga, roštiljanje i partije. Pokrenuli smo i limeni orkestar, za koji se nadamo da će u budućnosti zaživjeti i biti dio naših javnih akcija.

MERLINKA - FESTIVAL QUEER FILMA 2017.



Petu godinu zaredom smo organizovale festival queer filma Merlinka u Sarajevu, koji je ove godine postigao i rekordnu posjećenost. Preko 500 osoba je pohađalo dva dana festivala. Pored gledanja filmova i diskusija, imale smo i bogat noćni program, a festival su zatvorile drag dive iz grupe House of Flamingo iz Hrvatske. Kroz prodaju promo materijala podržale smo aktivnosti neformalne grupe qSport Sarajevo.

PROTESTNI SKUP „NASILJE NIJE NORMALNO“

Nakon što smo kroz psihološko i pravno savjetovanje dobili informacije o nasilju koje se sve više dešava nad LGBTI osobama u njihovim porodicama, školama ali i na ulici, odlučile smo organizovati protestni marš kako bismo skrenule pažnju na sve učestalije nasilje i



na neophodnost da se protiv njega borimo. Međutim, Ministarstvo za saobraćaj Kantona Sarajevo nije nam na vrijeme izdalo potrebnu dozvolu te smo se zbog toga odlučile organizovati protestni skup ispred zgrade Kantona, gdje se nalazi i pomenuto Ministarstvo. Pored skretanja pažnje na administrativnu šutnju, nismo željele da skup bude samo o tome, te smo iznijele i naše prvobitne govore o nasilju i potrebi njegovog suzbijanja. Otpor je pružilo nešto više od 200 ljudi.

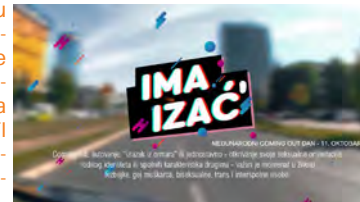
KAMPANJA „LJUBAV ČINI PORODICU“



Bilbordima i putem društvenih mreža željeli smo da skrenemo pažnju na neophodnost pružanja podrške LGBTI osobama i da poručimo da porodicu čini ljubav, bez obzira da li dolazi iz porodice, ili od naših partnera_ica i prijatelja_ica. U bilbord kampanji 24 osobe zajedno poručuju da ljubav čini porodicu u svim njenim oblicima. Prvi put u jednoj kampanji u BiH učestvovala su LGBTI osobe, zajedno sa svojim prijateljima, prijateljicama i porodicama.

VIDEO KAMPANJA POVODOM MEĐUNARODNOG COMING OUT DANA „IMA IZAC“

U oktobru smo organizovale medijsku kampanju pod nazivom „Ima izac“. U video kampanji se na kreativan način koristio automobil, razgovor u skućenom prostoru o oslobađajućem i bitnom momentu autovanja. U kampanji je učestvovalo devet LGBTI osoba, koje su odlučile hrabro i solidarno podijeliti djeliće svog svakodnevnog autovanja, kako bi poslale poruku o važnosti autovanja, ali i podrške najbližih. Svake godine na 11. oktobar posebno podsjećamo na važnost postojanja sigurnog okruženja za LGBTI osobe, okruženja u kojem možemo bez straha i skrivanja živjeti svoj autentični život.



ISTRAŽIVANJE PROBLEMA I POTREBA LGTBI OSOBA U BIH

Istraživanje je sprovedeno nad 366 LGBTI osoba u našoj zemlji. Istraživanje je temelj za naš rad, za razumijevanje stanja prava LGBTI osoba na svim razinama, između ostalog, autovanja, podrške koju imaju u porodici, stanja u pravosuđu, policiji i drugim instrumentima države koji bi trebali da budu na usluzi i LGBTI osobama kao ravnopravnim građanima, kama, za razmatranje istospolnih zajednica, trans i inter-spolnih pitanja, potrebe održavanja prajda itd.

MEĐUNARODNA KONFERENCIJA "VRIJEME JE ZA RAVNOPRAVNOST"



Konferencija je organizovana kako bi se institucije BiH podsjetile na obaveze koje je potrebno regulisati u postizanju ravnopravnosti LGBTI osoba u bosanskohercegovačkom društvu. Učešće u sklopu panela su uzeli europski, regionalni i domaći eksperti i ekspertkinje iz oblasti zaštite ljudskih prava LGBTI osoba, predstavnici_e Institucije ombudsmena BiH, Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, Vijeća Europe te predstavnici_e civilnog sektora Srbije, Hrvatske i BiH. Teme su se ticale regulisanja životnih zajednica istospolnih osoba, pravnog priznavanja rodno identiteta te prava inter-spolnih osoba.

REGIONALNA KONFERENCIJA "PODRŠKA, ZAŠTITA, VIDLJIVOST"

Organizovale smo regionalnu konferenciju kako bismo razgovarale o temama socijalne inkluzije LGBTI osoba, potrebe porodične/roditeljske podrške, institucionalne zaštite, te organizovanja povorke ponosa. Ove teme su proizašle iz istraživanja problema i potreba LGTBI osoba koje smo uradili u 2017. godini. Na konferenciji su prisustvovala osobe iz BiH, Srbije, Makedonije, Crne Gore, Hrvatske i Turske. Vrlo emotivan dio konferencije su bili govori dvije mame, koje su govorile

o iskustvu i problemima sa kojima su se susrele kada su se krenule boriti da im trans djeca budu priznata kroz sistem, ali i u društvu.



TRENINGI I DRUGE EDUKACIJE ZA POLICIJU, TUŽITELJE_ICE, STRUCNE SARADNIKE_CE TUŽILAŠTAVA, PSIHIJATRE_ICE, GENDER INSTITUCIONALNE MEHANIZME

Tokom cijele godine smo održavali treninge za različite grupe profesionalaca_ki za koje smo smatrali da trebaju da se edukuju o pravima LGBTI osoba u cilju boljeg pružanja usluga i zaštite za LGBTI osobe. Prvi put je jedna pravosudna institucija delegirala veliki broj svojih predstavnika_ca da učestvuju u obuci o ljudskim pravima LGBTI osoba i prepoznala bitnost ovakvih edukacija za svoj daljnji profesionalni rad. Gender centri oba entiteta, kao i Agencija za ravnopravnost spolova imali su edukaciju o pravima inter-spolnih osoba kako bi se u narednom periodu više angažovali na ovom polju.

EDUKACIJA STUDENATA_ICA NOVINARSTVA I RAD SA MEDIJIMA

U toku 2017. godine održana je još jedna škola za studente_ice novinarstva i mlade novinare_ke o odgovornom novinarstvu i izvještavanju o LGBTI temama. Pored edukacije budućih generacija novinara_ki, i u ovoj godini smo nastavili partnerstvo sa portalima 6yka.com, radiosarajevo.ba i klix.ba. Oni su tokom godine u saradnji sa nama posvetili dio svog medijskog prostora i temama vezanim za registrovano partnerstvo i zakon o rodnom identitetu. Temama o kojima se još uvijek ne izvještava dovoljno, niti adekvatno.





PRAVA ŽENA

U radu na pravima žena, Sarajevski otvoreni centar ima dva težišta.

Povećanje odgovornosti institucija prema zaštiti ljudskih prava žena iako čine više od 50% stanovništva, žene de facto predstavljaju najveću manjinsku grupu, sistemski isključenu iz političke i javne sfere te diskriminisanu u ekonomskom životu. I pored zadovoljavajućeg zakonodavnog okvira, potrebne su odlučnije javne politike, zakonodavne promjene i inovacije. Sarajevski otvoreni centar, zajedno sa svojim partneri(ca)ma, razvija i zagovara prijedloge javnih politika zasnovane na konkretnim potrebama i iskustvu. Radimo i sa samim donosiocima odluka povećavajući njihovu svijest i znanje. Budući_e profesionalci_ke predstavljaju važnu ciljnu grupu u našem radu.

Informisanje javnosti o pravima žena i feminizmu

Ciljanim umjetničkim, obrazovnim i istraživačkim akcijama propitujemo poziciju žene u bh. društvu, ali i pružamo vjerodostojne informacije široj javnosti o stanju ljudskih prava žena i feminizmu.

O stanju ljudskih prava žena u 2017. saznajte u:

Narandžasti izvještaj 2018.

Godišnji izvještaj o stanju ljudskih prava žena u Bosni i Hercegovini

koji će bitidostupan na www.soc.ba -> Publikacije -> Ljudska prava

Saznajte više o našim aktivnostima i rezultatima na www.soc.ba -> Programi

TREĆA GENERACIJA AKADEMIJE RAVNOPRAVNOSTI

Zajedno sa Fondacijom Friedrich Ebert od 2015. provodimo program edukacije za parlamentarke_ce, vijećnike_ce, načelnike_ce i predstavnice_ke izvršne vlasti te ključnih tijela političkih stranaka. Tokom 2017. godine treća generacija Akademije ravnopravnosti je završila svoje školovanje. Ovu generaciju činili_e su vijećnici_e opštinskih/gradskih vijeća/odbora u BiH; načelnici_e opština u BiH, te članovi_ce političkih stranaka u BiH, koji_e su zainteresovani_e da jačaju sopstvene kapacitete i rade na identifikovanju i provedbi konkretnih rješenja koja će unaprijediti ravnopravnost spolova te položaj deprivilegovanih grupa u svojoj lokalnoj zajednici i u širem društvu. U okviru

ovog programa učesnici_e su slušali_e o svemu što smo dosad postigli_e i šta nas očekuje sa dosadašnjim politikama koje se tiču ravnopravnosti spolova u BiH, o Zakonu o ravnopravnosti spolova BiH, Gender akcionom planu, izbornom procesu, feminizmu, ljudskim pravima LGBTI osoba, posmatranju žena



kroz prizmu patrijarhata, uloži muškaraca u ostvarivanju stvarne ravnopravnosti spolova, rodno odgovornom budžetiranju te rodno odgovornim politikama prilagođenim lokalnom nivou vlasti. Ova generacija je u okviru svakog modula učila o rodnoj analizi i vježbala njeno primjenjivanje na konkretne probleme, ali je i testirala svoje predrasude i stereotipe u okviru žive biblioteke i razgovora sa lezbejkom, gej muškarcem i biseksualnom osobom. Održana je i radionica prezentacijskih vještina, gdje su učesnici_e vježbali_e svoje medijsko predstavljanje.

SISTEMSKA SARADNJA SA PARLAMENTARNIM KOMISIJAMA I INSTITUCIONALNIM MEHANIZMIMA ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA

Tokom 2017. godine naša saradnja sa parlamentarnim komisijama za ravnopravnost spolova u parlamentima Bosne i Hercegovine i Federacije BiH se nastavila. Nastavile smo i blisku saradnju sa Agencijom za ravnopravnost spolova BiH i gender centrima Republike Srpske i Federacije BiH. Praksa je pokazala da saradnjom sa institucijama možemo uvijek više postići nego ignorisanjem aktera_ki iz političkog sistema. Od juna 2017. godine sa relevantnim akterkama_ima iz političkog života smo ponovo započele rad na pitanju učešća žena u izvršnoj vlasti u BiH, te je do kraja 2017. održano više konsultativnih sastanaka s ciljem pronalaska najboljeg načina djelovanja i formulisanja amandmana na Zakon o Vijeću ministara BiH i Zakon o Vladi Federacije BiH. U decembru 2017. godine organiziran je okrugli sto gdje smo sa predstavnicima



Ministarstva rada, socijalne politike, izbjeglica i raseljenih lica Kantona Sarajevo, Skupštine Kantona Sarajevo, Agencije za ravnopravnost spolova, Gender centra Federacije BiH te stručnjacima za rodnu ravnopravnost razgovarale o budućim aktivnostima u radu na pitanjima

rodne ravnopravnosti u Kantonu Sarajevo, te smo ponovo potakle diskusiju o stvaranju sveobuhvatne mreže mehanizama za ravnopravnost spolova uključujući i kantonalni nivo vlasti u FBiH.

PRAVA RADNICA

Iako se u proteklih 20 godina postigao značajan napredak kada je riječ o ljudskim pravima žena i ravnopravnosti spolova, žene su još uvijek često diskriminisane, te u neravnopravnom položaju. Ovo se naročito očituje u oblasti rada i odnosa u vezi sa radom. Stoga smo povodom Osmog marta ovo pitanje dovele u parlamentarne klupe, na mjesto odlučivanja. U saradnji sa Komisijom za jedna-



kopravnost spolova Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH organizirale smo tematsku sjednicu o pitanju majčinstva i očinstva u kontekstu Zakona o radu Federacije BiH i EU integracija. Tokom prošle godine smo pokrenule pitanje postojanja diskriminatorne odredbe u Zakonu o radu FBiH, odnosno Brčko distrikta BiH, koja zabranjuje ženama rad na poslovima pod zemljom (u rudnicima) te smo poslale zahtjeve za ispitivanje povreda Zakona o ravnopravnosti spolova Gender centru Federacije BiH, Agenciji za ravnopravnost spolova BiH i žalbu Instituciji ombudsmena za ljudska prava BiH. Ovim pravnim sredstvima koja smo uputili ka bh. institucijama zahtijevalo se da se iz zakona o radu FBiH i Brčko distrikta izbríše odredba koja sprečava zaposlenje žena na poslovima pod zemljom i tako ukinе neuteemeljena diskriminacija na osnovu spola. Takođe, traženo je da Federalno ministarstvo rada i socijalne politike i Vlada Brčko distrikta utvrde prijedloge izmjena i dopuna Zakona o radu kojim će se ukloniti ova diskriminatorna odredba.

JACANJE I DIZANJE SVIJESTI JAVNOSTI KROZ KAMPANJE U JAVNOM PROSTORU



Od 8. do 21. marta 2017. Sarajevski otvoreni centar je postavio bilbord kampanju simboličnog naziva: *Zaštitimo radnice!* na više lokacija u Sarajevu, čiji fokus je na radu i odnosima iz rada, ponašanju poslodavaca prema radnicama te trenutnim problemima sa kojima se one suočavaju u vezi s trudnoćom, majčinstvom ili planiranjem porodice. Cilj kampanje je bio podizanje svijesti žena o njihovim pravima i poticanje nadležnih

da stanu u kraj navedenim praksama i počnu proaktivno raditi na rješavanju ovog problema. Žene su od rane dobi nerijetko žrtve seksualnog uznemiravanja. Uznemiravanje se dešava u školi, na ulici, na poslu, u javnom gradskom prevozu, u kući, na koncertima, u pozorištu. Od 29. novembra do 13. decembra 2017, a u okviru Globalne kampanje povodom 16 dana aktivizma protiv rodno zasnovanog nasilja, Sarajevski otvoreni centar je postavio u javni prostor kampanju simboličnog naziva: *Prepoznaj seksualno uznemiravanje*. Kampanja je bila vidljiva na više lokacija u Sarajevu, Tuzli, Mostaru i Banjaluci. Ovom kampanjom željele smo poslati poruku počiniteljima ovih djela koja to ponašanje predstavljaju seksualno uznemiravanje, te da je seksualno uznemiravanje zabranjeno zakonom. Također smo željele ukazati da ovakvo ponašanje ujedno budi i osjećaj prestrašenosti, poniženja i nelagodnosti kod žena.

PRAĆENJE, IZVJEŠTAVANJE, ZAGOVARANJE PROMJENA

I tokom 2017. godine pratile smo učešće žena na mjestima odlučivanja, te vodile i i/ili učestvovala u zagovaranju ravnopravnog učešća žena u izvršnoj i zakonodavnoj vlasti. Izradile i smo dokument *Zašto nema žena u vladama? Žene u izvršnoj vlasti u BiH – Zastupljenost i reprezentativnost kao i Godišnji izvještaj o ljudskim pravima žena*.

Kampanja na realiteta poudom
16 dana aktivizma
16 dana aktivizma

#PrepoznajseksualnoUznemiravanje



“Jesi dobra!”

Nije kompliment!

Zakon o ravnopravnosti spolova u BiH

Ona ko se osjeća sigurno i bez straha
može se uključiti u društvo i biti
djelom aktivnog građanina. Žene
su važna i neizostavna sastavna
djelica društva. Učestvovanje u
odlučivanju i u stvaranju politike
koje će biti na korist svih građana
je obaveza svih građana BiH.

RODNO ZASNOVANO NASILJE UVIJEK U FOKUSU NAŠEG RADA

Tokom 2016. godine zajedno sa organizacijama Medica Zenica, Fondacija za lokalnu demokratiju Sarajevo, Vive žene Tuzla, Žena BiH Mostar, Žene s Une Bihać i Žene ženama Sarajevo podnijele smo žalbu Instituciji ombudsmana za ljudska prava kako bi se ispitalo sistemsko kršenje Zakona o zaštiti od nasilja u porodici Federacije BiH. Institucija ombudsmana je na ovu žalbu izdala preporuku s nizom mjera kojima se, između ostalog, od nadležnih institucija traži dosljedna primjena navedenog zakona,

razmatranje mogućnosti rješenja po kojem bi se sigurne kuće osnivale i funkcionisale po Zakonu o ustanovama, ali i Zakonu o udruženjima i fondacijama BiH i FBiH, te je uputila našu žalbu Ministarstvu pravde Federacije BiH. U decembru 2017. godine stigao je i odgovor Ministarstva pravde Federacije BiH u kojem se ističe da dva kantona nisu dala saglasnost na problematični Nacrt zakona koji je izradila radna grupa tokom 2015. te da zbog toga cijeli proces staje. Nas ovo nije zaustavilo, te smo u saradnji sa organizacijom Medica Zenica organizirale konferenciju za štampu simboličnog naziva *Šta je sa Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici Federacije BiH* sa ciljem da javnost izvijestimo o odgovoru koji smo dobile od Ministarstva, podsjetimo na obaveze koje nalaže Istanbulska konvencija, ali i da jačamo svijest javnosti o problemu rodno zasnovanog nasilja.

RODNO OSJETLJIV JEZIK U PARLAMENTU FEDERACIJE BIH

Rodno senzitivna upotreba jezika način je za uklanjanje diskriminacije žena iz jezika i bitna je za veću vidljivost žena u svim sferama društva. Zakonom o zabrani diskriminacije BiH te Zakonom o ravnopravnosti spolova u BiH utemeljena je zabrana diskriminacije žena, između ostalog, i putem jezika. Na 19. redovnoj sjednici Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH (PDPFBiH), održanoj 14. marta 2017, sa čak 70 glasova ZA usvojena je Inicijativa za upotrebu rodno

senzitivnog jezika u Parlamentu Federacije BiH, koju je predsjedavajuća Komisije za jednakopravnost spolova PDPFBiH Jasna Duraković predložila u ime Komisije, a na inicijativu Sarajevskog otvorenog centra i Fondacije Friedrich Ebert.



PETI CIKLUS PREDAVANJA NEKO JE REKAO FEMINIZAM

Tokom 2017. godine u saradnji sa Fondacijom Friedrich Ebert organizirale smo peti ciklus predavanja i razgovora Neko je rekao feminizam, jedinstveni bh. feministički program koji sarajevskoj publici nudi redovna predavanja te tako feminizam i ljudska prava žena smješta u javni prostor, pronalazeći svaki put nanovo svoju publiku kroz teme kao što su pornografija, siromaštvo, položaj žena na selu, cyber nasilje, odnos feminizma prema trans* ženama, te odnos feminizma prema repericama.

TREĆA GENERACIJA FEMINISTIČKE ŠKOLE ŽARANA PAPIĆ

Godine 2017. treća generacija upisala je obrazovni program Feministička škola Žarana Papić. Baštineći Ženske studije organizacije Žene ženama, nastavljamo tradiciju uspostavljenu 1998. godine i nudimo jedinstven neformalni program obrazovanja, s nadom da će kroz narednih nekoliko godina stasati nova generacija borkinja i boraca za ravnopravnije bh. društvo. Prošle godine Feministička škola Žarana Papić je imala cilj da kroz tri teorijsko-praktična modula i jedan seminar pruži feminističko obrazovanje o praksama, teorijama i konceptima potrebnim za stručno i kritičko javno djelovanje, sa fokusom na teme vezane za seksualno nasilje i



silovanje. Produkt ove generacije Feminističke škole je istraživanje *Krivična djela silovanja i ostalog seksualnog nasilja u Bosni i Hercegovini*.

IZLOŽBA LAURA PAPO BOHORETA SEFARSKA ŽENA U BOSNI

U saradnji sa Muzejom književnosti i pozorišne umjetnosti BiH u mjesecu junu organizirale smo izložbu *Laura Papo Bohoreta Sefarska žena u Bosni*. Rad i kulturno djelovanje Laure Papo između dva rata među sefardskim Jevrejima bilo je veoma zapaženo. Stekla je ugled i popularnost ne samo svojim prosvjetiteljskim radom, nego i pozorišnim komadima koje je pisala na španskom ladino jeziku, koji se govori u Bosni. Svojim spisateljskim radom Laura Papo je htjela sačuvati od zaborava i potpune propasti one kulturne tekovine španskih doseljenika koje su s njima živjele, umirale i nestajale.



VAGININI MONOLOZI

U okviru obilježavanja globalne kampanje Milijarda ustaje polaznice nekoliko generacija Feminističke škole Žarana Papić organizirale su čitanje Vagininih monologa u mjesecu februaru 2017. U prepunoj sali Art kina Kriterion aktivistice i polaznice feminističke škole čitale su priče žena koje su skupljene u tekst Eve Ensler. Sav prihod od prodaje ulaznica prosljeđen je za rad sigurne kuće u Sarajevu, odnosno za žene preživjele nasilja.





Sarajevski otvoreni centar aktivno učestvuje u radu koalicija i mreža civilnog društva, ali i inicira rad na temama od značaja za građane BiH. Iako je naš primarni fokus na ljudskim pravima LGBTI osoba i žena te rodnoj ravnopravnosti, vjerujemo da zajednički nastup i rad organizacija civilnog društva doprinosi ostvarivanju ciljeva svih nas i da mora obuhvatati i druga društvena pitanja i potrebe. Tokom 2017. godine radili smo na sljedećim pitanjima.

Regulacija pozivanja na mržnju i nasilje

Usvojeni su amandmani Koalicije za borbu protiv govora mržnje i zločina iz mržnje, u okviru koje djeluje i Sarajevski otvoreni centar, u Krivični zakonik Republike Srpske. U saradnji s Gender centrom Republike Srpske, Sarajevski otvoreni centar ispred Koalicije radnoj grupi za izradu Krivičnog zakonika dostavio je amandmane koji se tiču unapređenja krivičnog djela izazivanja i poticanja na mržnju i nasilje. Krivični zakonik donesen je u julu 2017, a Koalicija nastavlja raditi na zagovaranju jednakih izmjena u Krivični zakon Federacije BiH i Krivični zakon Brčko distrikta. Koalicija za borbu protiv govora mržnje i zločina iz mržnje na ovim pitanjima radi od 2012. godine i prethodno je uspješno inicirala izmjene tadašnjeg Krivičnog zakona Republike Srpske 2013. i Krivičnog zakona Federacije BiH 2016. godine u pogledu regulacije krivičnih djela počinjenih iz mržnje.

Saznajte više o našim aktivnostima i rezultatima na www.soc.ba
-> Programi -> Zločin iz mržnje

Ljudska prava stranaca i azilanata u BiH

U 2017. godini Sarajevski otvoreni centar nastavio je rad na izmjenama Zakona o azilu BiH. Godine 2016. dio ponuđenih amandmana Sarajevskog otvorenog centra na Zakon o azilu BiH usvojen je, ali amandmani koji su regulisali prava LGBTI azilanata nisu prihvaćeni. U 2017. godini, a pod mentorstvom eksperata iz Hrvatske, izradili smo opsežne amandmane na Zakon o azilu BiH, ali i Zakon o strancima BiH, koji za cilj imaju zaštitu prava LGBTI osoba i žena, ali i drugih marginaliziranih grupa, te obezbjeđuju adekvatnu pravnu pomoć svim kategorijama stranaca u BiH. U narednom periodu više ćemo raditi na zagovaranju za usvajanje ovih amandmana.

Saznajte više o našim aktivnostima i rezultatima na www.soc.ba
-> Publikacije -> Human Rights Papers

Alternativni odgovori na upitnik Evropske komisije

U okviru Inicijative za monitoring evropskih integracija, Sarajevski otvoreni centar koordinirao je izradu alternativnih odgovora organizacija civilnog društva na upitnik Evropske komisije. Sam dokument se oslanja na četverogodišnji rad Inicijative koja kroz alternativne izvještaje, od 2013. godine, daje pregled napretka BiH na putu u Evropsku uniju. Organizacije civilnog društva okupljene unutar Inicijative dale su svoju perspektivu i ponudile odgovore na pitanja koja se tiču, prije svega, demokratije, ljudskih prava i vladavine prava u BiH. Odgovori su zasnovani na znanju, analizama i direktnim iskustvima organizacija civilnog društva sa terena.

Više o radu Inicijative saznajte na www.eu-monitoring.ba.

KOMUNIKACIJE

Transparentnost je organizacijska vrijednost Sarajevskog otvorenog centra. Uvjereni_e smo da organizacije civilnog društva imaju obavezu da izvještavaju o svome radu, i da tako doprinose mijenjanju društvene svijesti i odgovornosti.

SOC web

Sarajevski otvoreni centar održava tri web platforme:

web stranicu organizacije – www.soc.ba,

jedini bh. LGBTI info portal – www.lgbti.ba,

web nastup Inicijative za monitoring evropskih integracija BiH – www.eu-monitoring.ba,

Ove tri stranice posjetilo je više od 230.000 posjetitelj(ic)a tokom 2017. godine.

SOC u medijima

Svi relevantni bh. TV, radio, online i štampani mediji izvještavali su o našem radu. Gostovali_e smo u jutarnjim programima i dnevnicima, davali_e intervjuje, ali i sami_e pisali_e tekstove.

Odabrane sadržaje možete pročitati na www.soc.ba -> Press

Producirali smo, u saradnji sa partnerskim organizacijama i medijima, medijske kampanje i sadržaje koji su doprli do više od dva miliona građana_ki. Neke od njih možete pronaći na našem YouTube kanalu: <https://www.youtube.com/c/sarajevskiotvorenice>.

SOC na društvenim mrežama



7776



1389



sigurnim kućama je u traže podršku države



Održana obuka za tužioce i stručne saradnike Tužilaštva KS o pravima LGBTI osoba



Sarajevski otvoreni centar je uz podršku USAID-ovog Programa podrške marginaliziranim grupama (PMAG) održao dvodnevnu obuku za tužioce i stručne saradnike Kantonalnog tužilaštva Kantona Sarajeva.



PROIZVODNJA ZNANJA: SOC IZDAVAŠTVO

Od svog osnivanja, Sarajevski otvoreni centar poznat je po svojoj intenzivnoj istraživačkoj i izdavačkoj djelatnosti. Vjerujemo da kroz proizvodnju znanja doprinosimo društvenim promjenama. Tokom 2017. godine, kroz naše edicije Questioning, Ljudska prava, BH politika, Gender i Human Rights Papers objavili_e smo i distribuirali_e 17 publikacija/studija/knjiga, ukupnog tiraža preko 10.000 primjeraka. Na narednih šest publikacija smo posebno ponosni_e:



Brojevi koji ravnopravnost znače 2. Analiza rezultata istraživanja problema i potreba LGBTI osoba u Bosni i Hercegovini u 2017. godini

Istraživanje je provedeno nad 366 LGBTI osoba u BiH, a obuhvatilo je različite sfere prava i života LGBTI osoba. Osnovni cilj ovog istraživanja bio je steći činjenični, dubinski uvid u probleme, potrebe i stanje ljudskih prava LGBTI zajednice u BiH, analizirane i predstavljene kroz osnovne empirijske indikatore. U tom smislu, nastojali smo prikupiti empirijske podatke i nalaze na osnovu kojih će biti usmjerene dalje zagovaračke aktivnosti prema vlastima u BiH s ciljem unapređenja položaja i prava LGBTI zajednice.

Liderke izbliza. Prilog proučavanju liderstva žena u Bosni i Hercegovini

Knjiga Jelene Milinović *Liderke izbliza* teoriju i praksu liderstva propituje kroz politike roda. Kakva knjiga je u pitanju, najbolje ćemo objasniti riječima recenzentice Slobodanke Markov: Jelena Milinović je napravila pionirski korak u proučavanju liderstva žena u Bosni i Hercegovini budući da se radi o sredini koja nije imala tradiciju ženskog liderstva, već izrazito konzervativan stav prema ženama u javnoj sferi. Ona je pokazala kako su lične, porodične i društvene okolnosti delovale na "izrastanje", stasavanje liderki u kontekstu evropske poluperiferije.



Ka odgovornom i profesionalnom postupanju sa lezbejkama, gejevima, biseksualnim, transrodnim i interpolnim osobama: Priručnik za predstavnike_ce institucija koje djeluju na nivou općina, gradova i kantona u BiH

U cilju što boljeg pristupa radu sa LGBTI osobama, napisali smo priručnik za predstavnike_ce institucija koje djeluju na nivou općina, gradova i kantona u BiH. Važno je da LGBTI osobe budu integrirane u sve društvene tokove i da njihove potrebe budu prepoznate, kako bi i one bile u mogućnosti uživati zagarantovana osnovna ljudska prava.



[illegible]

Zašto nema žena u vladama? Žene u izvršnoj vlasti u BiH: zastupljenost i reprezentativnost

U ovoj analizi ukazuje se na mogući pristup reguliranju ovog problema kroz pravne propise, putem kojih se uređuju pravila formiranja vlada. Ponudeni su i prijedlozi formulacija odredbi kojima bi se uvela kvota za oba spola. Zahtijevat ćemo da novoformirane vlade i zakonodavna tijela osiguraju uvođenje ove posebne mjere u navedene dokumente.

Sarajevski otvoreni centar je u okviru Feminističke škole Zarana Papić uradio istraživanje kako bi se mapirala situacija i došlo do širokog spektra podataka o prijavama silovanja i seksualnog nasilja, procedurama istrage, presudama, kaznenoj politici, odnosu i postupanju službenih lica koja rade na procesuiranju ovih krivičnih djela, te stavovima javnosti.



FINANSIJE ORGANIZACIJE

Tokom 2017. godine, uspješno smo privedle kraju provedbu organizacijske strategije za period 2014–2017, uz redovnu procjenu rezultata putem Okvira za procjenu rezultata (Results Assessment Framework) i mjerenje dvadeset i jednog indikatora kojim bilježimo svoje rezultate.

Strategiju i Okvir za procjenu rada (RAF) možete preuzeti na www.soc.ba -> O nama

Tabela: Rast/pad primljenih sredstava (priliva) kroz godine

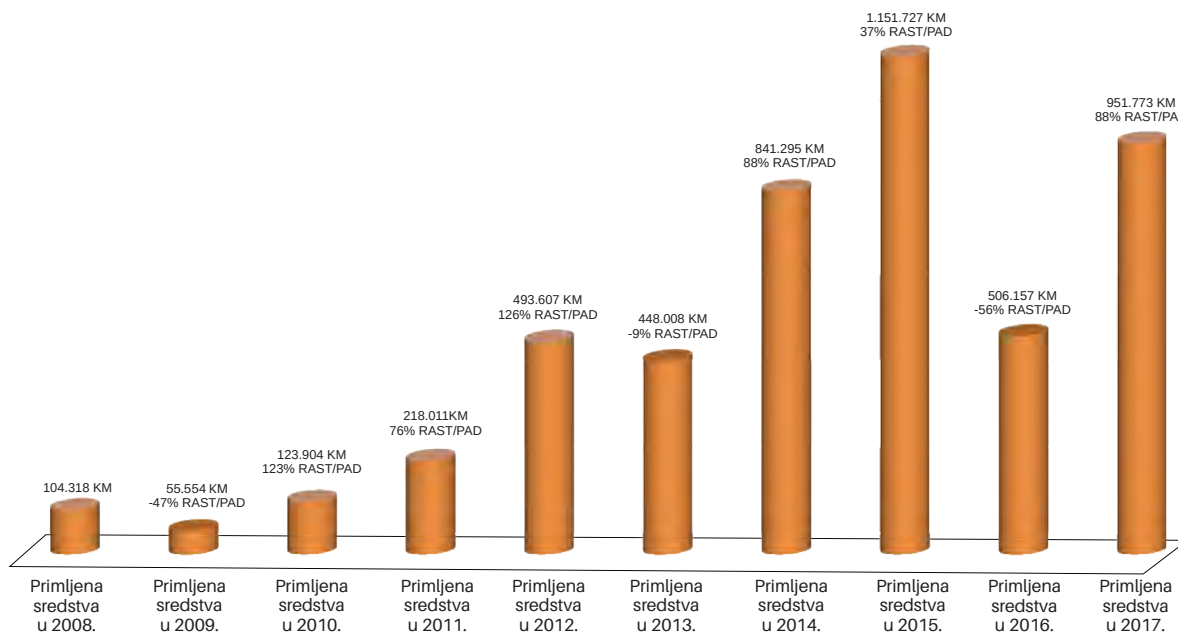


Tabela: Ukupna sredstva na raspolaganju za 2017.

	KM	EUR
Neurošena sredstva (balans) za 2016.	209.998	107.370
Primljena sredstva od međunarodnih donatora u 2017.	941.957	481.615
Primljena sredstva iz drugih izvora u 2017.	9.816	5.019
Ukupna sredstva na raspolaganju za 2017.	1.161.771	594.004

Naši donatori za 2017. podijeljeni su u institucionalne (Fond otvoreno društvo BiH i Švedska međunarodna razvojna agencija - SIDA) i projektne donatore. U listi ispod navedeni su najvažniji donatori u 2017. godini.

Tabela: Primljena sredstva (prilivi) u 2017

Donatori u 2017.	KM	EUR
Švedska međunarodna razvojna agencija (SIDA)	424.187	216.883
Fond otvoreno društvo BiH	124.087	63.445
Državni sekretarijat SAD (State Department)	107.334	54.879
Nizozemska ambasada Sarajevo/MATRA program	71.136	36.371
Nacionalni fond za demokratiju (NED)	60.965	31.171
Institut za razvoj mladih KULT	60.000	30.678
Astraea Lezbejska fondacija za pravdu	39.634	20.265
Fondacija Heinrich Boell - Ured u Sarajevu	22.248	11.375
Norveška ambasada Sarajevo	12.517	6.400
Njemačka ambasada	539	276
Nizozemska misija pri OSCE-u u Beču	293	150
Fond otvoreno društvo - FOSI	164	84
Ostali donatori	18.852	9.639
Ukupni prilivi od međunarodnih donatora	941.957	481.614
Drugi izvori/privatne donacije	9.816	5.019
Ukupni prilivi u 2017.	951.773	486.634

Tabela: Potrošnja u 2017.

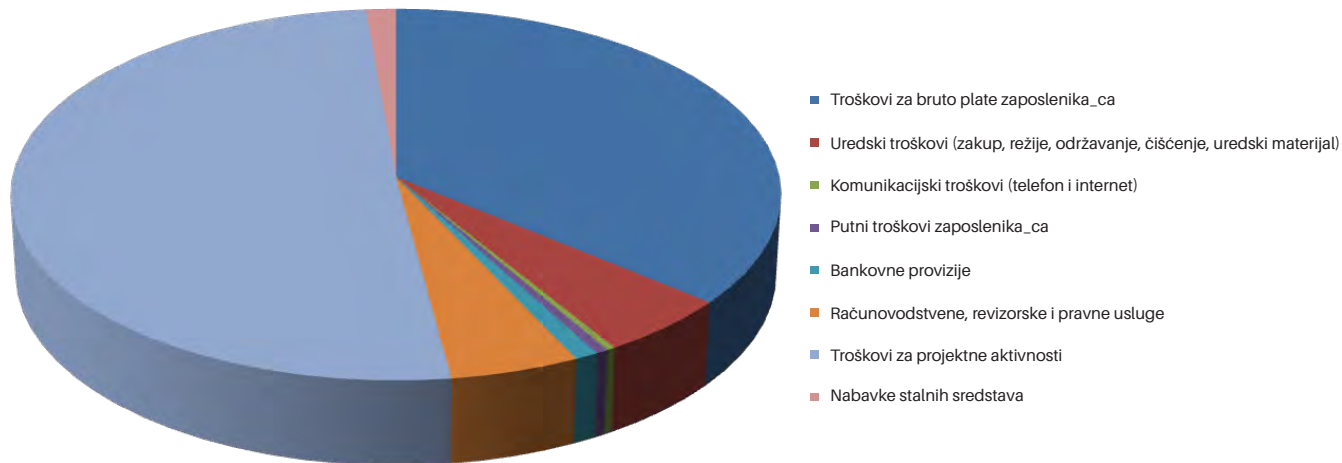


Tabela: Neutrošeni balans za 2017.

	KM	EUR
Ukupna sredstva na raspolaganju za 2017.	1.161.771	594.004
Ukupna potrošnja u 2017.	942.116	481.696
Neutrošena sredstva (balans) za 2016	219.655	112.308
Preneseno u 2017		

Saznajte više o našim finansijama u Revizorskom izvještaju za 2017. godinu, koji će od aprila/maja 2018. godine biti dostupan na našoj web stranici.

Revizorski izvještaj, zajedno sa drugim izvještajima, možete preuzeti na www.soc.ba -> *O nama* -> *Izvještaji*.

ORGANIZACIONI RAZVOJ

Tokom 2017. godine, Sarajevski otvoreni centar je prošao kroz evaluaciju implementiranog programa od 2015. godine, čime se pokazalo da je šest faktora doprinijelo našem uspjehu: pristup radu s pojedincima i pojedinkama i institucijama, prepoznavanje i građenje "šampiona_ki zagovaranja", osnaživanje drugih aktera_ki kako bi preuzeli_e odgovornost, proizvodnja znanja, interna organizacija i način rada te povećana vidljivost. Postali smo organizacija koja ima kapacitet da zagovara te ostvari institucionalne i zakonske promjene javnih politika koje su značajne i održive.

Rezultati evaluacije su, pored drugih elemenata, bile polazna osnova za kreiranje novog Strateškog plana za period 2018-2020, koji je Upravni odbor usvojio tokom decembra 2017. godine. Novi strateški plan donosi nekoliko novina, ali glavna promjene jeste odvajanje dva programa, LGBTI prava i Ženska prava kroz postavljanje jasnih ciljeva za odvojene programe, kao i odvojene indikatore za mjerenje postignutih rezultata, uvođenje dodatnih alata za mjerenje rezultata tzv. *outcome mapping* pored *Okvira procjene rezultata*, te usmjerenje ka kulturnoj i društvenoj promjeni koja će osigurati da ove izmjene zakona i javnih politika imaju i svoj dugoročni učinak. Više o našim strateškim planovima možete pročitati u dijelu *Šta nas očekuje*.

Članovi i članice Sarajevskog otvorenog centra su prošle niz internih i eksternih edukacija, od kojih izdvajamo kurs poslovnog engleskog za veliki broj članova_ica tima, edukaciju o rodno odgovornom budžetiranju, treninge o video montaži te seminare o izbornom procesu.

Pored usvajanja novog strateškog plana, izvršile_i smo promjene statuta, čiji su najznačajniji efekti povećanje broja članova_članica Upravnog odbora sa troje na petero. Pored *novih starih* članica Aide Spahić i Elmaje Bavčić, predstavljamo vam dva nova člana i članicu Upravnog odbora.





Adnan Kadribašić, dipl. iur. i MA, pravni je savjetnik i stručnjak za monitoring i evaluaciju. Do sada je bio uključen u brojne istraživačke projekte u oblasti diskriminacije i ljudskih prava u Bosni i Hercegovini. Jedan je od autora Komentara Zakona o zabrani diskriminacije, a objavio je analize i istraživačke radove, učestvovao u izradi novih javnih politika i zakona, organizovao obuke i pružao druge usluge u oblasti zakona koji zabranjuju diskriminaciju.



Midhat Izmirlija je docent na Katedri za državno i međunarodno javno pravo na Pravnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu. Magistar je u oblasti Evropskih regionalnih master studija ljudskih prava i demokratije Univerziteta u Bolonji. Midhata zanimaju teme nediskriminacije i ljudskih prava. Oblasti istraživačkih interesovanja su mu ljudska prava, teorija države, teorija prava i tranziciona pravda. Koautor je Komentara na Zakon o zabrani diskriminacije i studije *Pravna zaštita od diskriminacije u Bosni i Hercegovini*.



Adrijana Hanušić-Bećirović je magistrirala s pohvalom 2009. godine međunarodno javno pravo na Pravnom fakultetu Univerziteta u Strazburu, kao stipendistkinja Francuske vlade. Tokom 2008. godine pohađala je ljetni semestar na Univerzitetu Humboldt u Berlinu, a 2007. godine diplomirala je na Univerzitetu u Sarajevu. Radno iskustvo stekla je u advokaturi, Venecijanskoj komisiji Vijeća Evrope, njemačkom Bundestagu, Parlamentarnoj skupštini BiH te u ulozi pravne ekspertice UNDP-a BiH, u Instituciji ombudsmena za ljudska prava BiH. Trenutno je angažovana kao viša pravna savjetnica u nevladinoj organizaciji TRIAL. Pored toga, pruža konsultantske usluge, drži predavanja i provodi istraživanja za druge nevladine organizacije, te objavljuje radove s fokusom na međunarodne standarde zaštite ljudskih prava, tranzicionu pravdu, ustavno i antidiskriminacijsko pravo.

Saznajte više o našem novom Strateškom planu za period 2018–2020, koji je dostupan na našoj web stranici na www.soc.ba -> O nama.

STA NAM DONOSI NAREDNI PERIOD?

U 2017. godini Sarajevski otvoreni centar kreirao je svoj Strateški plan za period 2018–2020. godine koji predstavlja nadogradnju dosadašnjeg rada i uspjeha na polju ljudskih prava LGBTI osoba i žena, te rodne ravnopravnosti. U naredne tri godine svog rada Sarajevski otvoreni centar stremić će kreiranju održivih promjena u oblastima **jednakosti pred zakonom, društvene inkluzije i prihvatanja LGBTI osoba**; i **unapređenja ljudskih prava žena u bh. društvu primjenom feminističkih principa i rodne ravnopravnosti**, i to kroz:

Osnajivanje LGBTI zajednice u BiH

Samo snažna i vidljiva LGBTI zajednica može stvoriti pokret koji će biti mreža podrške svojim pojedinačnim članovima i članicama, utjecati na stavove javnosti i dovesti do značajnih promjena u društvu. U narednom periodu više ćemo raditi sa članovima i članicama porodica LGBTI osoba, da bismo povećali nivo njihovog razumijevanja i podrške, ali i sa LGBTI osobama kako bismo ih osnažili da se aktivno uključe u aktivizam i koriste svoja ljudska prava, posebno u kontekstu slobode okupljanja.

Unapređenje pravnog i institucionalnog okvira zaštite ljudskih prava LGBTI osoba u BiH

Iako su dosadašnje izmjene i donošenje novih zakona i politika u oblasti zaštite ljudskih prava BiH vidljive i značajne, one još uvijek ne pokrivaju pitanja istospolnih zajednica, niti ljudskih prava interspolnih i trans* osoba, a i sama njihova implementacija je neredovna i neadekvatna. Pred nama je ozbiljan rad na zagovaranju uvođenja regulacije istospolnih zajednica, prava na tjelesni identitet i samoodređenje trans* i interspolnih osoba, te adekvatne zaštite slobode okupljanja, ali i nastavak rada na unapređenju implementacije postojećeg zakonodavstva i unapređenja institucionalne zaštite ljudskih prava LGBTI osoba. Dodatni izazov bit će nam i poticanje političkih stranaka da zauzmu jasan stav i iskažu nivo svoje podrške LGBTI građanima, kama i zaštiti njihovih ljudskih prava.

Unapređenje pravnog i institucionalnog okvira rodne ravnopravnosti u BiH

Trudom i radom velikog broja pojedinki i pojedinaca postignute su inicijalne promjene u oblasti političke participacije žena i uspostavljen postojeći institucionalni okvir za zaštitu rodne ravnopravnosti. Kroz svoj rad, ali i saradnju s dosadašnjim partneri(ca)ma iz ove oblasti, u narednom periodu fokusirat ćemo se na unapređenje implementacije Zakona o ravnopravnosti spolova BiH, posebno u pogledu političke participacije žena u BiH, kao i jačanja postojeće institucionalne zaštite rodne ravnopravnosti kroz saradnju sa institucionalnim gender mehanizmima.

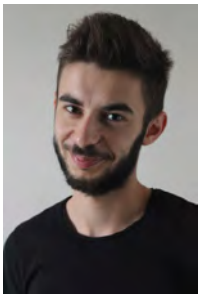
Integracija feminizma i rodne ravnopravnosti u javni i politički diskurs

Napredak na polju ljudskih prava žena ne može biti ostvaren dok se feminizam i rodna ravnopravnost ne integrišu u postojeće političke i društvene rasprave i diskurs. Radom na jačanju feminističke baze zagovarač(ic)a (javne ličnosti, saradnice_i, alumni feminističke škole i drugih programa rodne ravnopravnosti) i poticanju političara_ki (parlamentarci_ke, izabrani_e zvaničnici_e, članovi_ce političkih partija) na aktivno uključivanje i zagovaranje ostvarit će se veći i održiviji napredak u oblasti rodne ravnopravnosti i ljudskih prava žena, posebno u oblastima: rodno zasnovanog nasilja, seksualnih i reproduktivnih prava žena, roditeljskog odsustva itd.

Profesionalizacija organizacionih kapaciteta, znanja i vještina

Da bismo ostvarili zacrtane ciljeve radit ćemo na profesionalizaciji svojih institucionalnih sistema, znanja i vještina neophodnih da utječemo na promjene koje želimo vidjeti i osiguramo unapređenje ljudskih prava i jednakosti žena i LGBTI osoba u BiH. Razvit ćemo nove strategije rada neophodne za kreiranje inkluzivnije sredine za marginalizirane grupe u BiH, te građenje decentraliziranog LGBTI pokreta povezanog sa feminističkim i drugim društvenim pokretima u BiH u cilju doprinosa jačanju civilnog društva u BiH i ostvarivanja zajedničkih ciljeva.

DRUGI_E O NAMA



Bitno je uvijek imati kontekst, socijalni, politički, pa i regionalni ako baš hoćete, i nekako u odnosu na to utvrđivati standard. Sarajevski otvoreni centar radi svoj posao relativno organski, taktično, sa sviješću o potrebama i kapacitetima, kako vlastitim, tako i tuđim. Meni lično bitan je i taj trenutak validiranja tuđeg rada, davanja kredibiliteta ljudima oko sebe i traženje refleksije, jer samo tako možemo se kretati u pravcu zajedničke lakoće postojanja.

Mirza Halilčević, aktivista



SOC je svojim dosadašnjim trudom, radom i zagovaranjem pozitivnih društvenih promjena dokazao i pokazao kako se u ovom društvu može postići mnogo u relativno kratkom periodu. Bitno je samo imati cilj i ljude koji rade timski i uigrano na ostvarenju tog cilja. SOC upravo to i posjeduje, bogatstvo različitosti u svom radnom kolektivu. U tom kontekstu moram izdvojiti SOC kao jednu od najprofesionalnijih i najodgovornijih organizacija koje djeluju na prostoru Federacije BiH i neumorno rade na zagovaranju jednakih ljudskih prava i ravnopravnosti spolova. Pohvalne su sve njihove inicijative, prijedlozi amandmana, kao i prijedlozi za izmjene i dopune postojećih zakona. Jako cijenim njihovu kontinuiranu saradnju i podršku Komisiji za ravnopravnost spolova PDPFBiH. U mnogo čemu su nam olakšali posao, te smo zajedničkim radom uspjeli pokrenuti brda i planine i kad se to činilo nemoguće. Hvala vam što ste tu kao utočište za sve nas pojedince i pojedinke koji razmišljamo izvan ustaljenog i nametnutog kalupa.

*Jasna Duraković,
zastupnica u Parlamentu Federacije BiH*

Sarajevski otvoreni centar je godinama nezaobilazan partner Fondacije „Udružene žene“ pri realizaciji svih aktivnosti koje za cilj imaju poboljšanje stanja ženskih ljudskih prava, bilo da se radi o podizanju svijesti javnosti o standardima u ovoj oblasti ili o zagovaranju za unapređivanje zakonodavstva i javnih politika u Bosni i Hercegovini, o jačanju kapaciteta organizacija civilnog društva ili aktivističkom umrežavanju, o saradnji sa parlamentarnim komisijama i mehanizmima za rodnu ravnopravnost u Bosni i Hercegovini ili feminističkom aktivizmu... Vrijednosti koje njeguje Sarajevski otvoreni centar, njihova posvećenost, motiviranost i profesionalizam, hrabrost da pomjeraju granice i otvaraju teme koje zadiru i preispituju duboko ukorijenjene stereotipe je prije svega čin građanske odgovornosti i uvažavanja različitosti. Ponosna sam što ih poznajem!

*Nada Golubović,
predsjednica UO Fondacije „Udružene žene“*



Potruga za novim izazovima o stanju u oblasti ravnopravnosti polova, prava žena i LGBT osoba dovela me je do SOC-a. SOC smatram relevantnim faktorom u polju ostvarivanja ljudskih prava i sloboda u Bosni i Hercegovini. Trud koji članovi SOC-a ulažu u mijenjanje društva i javnih politika sigurno nije uzaludan. Oni to jako dobro rade, i to jasno stavljaju do znanja drugima.

*Belma Trajkov,
sekretarka Ministarstva za rad, socijalnu politiku,
raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo*



TIM (stanje mart 2018.)

Upravni odbor

Aida Spahić, Elmaja Bavčić, Adrijana Hanušić-Bećirović, Adnan Kadribašić, Midhat Izmirlija

Predsjednik Skupštine

Damir Banović

Izvršna direktorica

Emina Bošnjak

Rukovoditeljica zagovaranja

Vladana Vasić

Rukovoditeljica finansija i administracije

Marina Jovović

Administrativna i finansijska koordinatorica

Dina Vilić

Programski_e koordinatori_ce

Jasmina Čaušević, Jozo Blažević, Lejla Huremović, Maida Zagorac, Delila Hasanbegović, Inela Hadžimešić

Projektni asistent

Darko Pandurević

Volonteri_ke

Liam Isić, Izudin Karić, Asja Kunto, Andrea Djaković, Amina Dizdar

Kontakt

Sarajevski otvoreni centar

Čekaluša 16

71000 Sarajevo

tel.: + 387 (33) 551 000 (programski tim)

+ 387 (33) 551 001 (rukovodstvo, finansije i administracija)

faks: + 387 (33) 551 002

www.soc.ba – office@soc.ba

www.lgbt.ba – www.eu-monitoring.ba

*Objavljivanje ovog
izvještaja omogućila
je podrška MATRA
programa Ambasade
Kraljevine Nizozemske*



Kingdom of the Netherlands